

“5275 Sayılı Kanununun 105/A maddesinde, iyi halli olan hükümlülerin toplumla bütünleşmelerinin daha erken bir zamanda sağlanması amacıyla, koşullu salıverilme tarihine kadar olan cezalarının denetimli serbestlik tedbiri olarak infazına dair genel hükümler düzenlenmiştir.

Bu genel hüküm yanında 5275 sayılı Kanuna 7242 sayılı Kanunla eklenen Geçici 6. maddesinde, genel kurala istisna olarak bir dizi düzenleme yapılmış ve bazı suçlar istisna kapsamına alınarak, 30/03/2020 tarihine kadar işlenen suçlarda denetimli serbestlikten yararlanma süresi 1 yıldan 3 yıla çıkarılmıştır.

Covid-19 salgınının ülkemizde de görülmesi üzerine salgınla mücadele kapsamında 7242 sayılı Kanununla 5275 sayılı Kanununa eklenen Geçici 9/1. madde uyarınca açık ceza infaz kurumunda bulunan veya denetimli serbestlikten yararlanan hükümlülerin 31/05/2020 tarihine kadar izinli sayılacağı, salgının devam etmesi halinde sağlık bakanlığının önerisi üzerine Adalet Bakanlığınca her bu sürenin her defasında iki ayı geçmemek üzere 3 kez uzatılabileceği hüküm altına alınmış, salgının devam etmesi nedeniyle "üç kez" ibaresi en son 7407 sayılı Kanunla "ondokuz kez" şeklinde değiştirilmiş ve izin süreci 31/07/2023 tarihinde sona ermiştir.

Covid-19 izin sürecinde bulunan hükümlülerin durumu 7456 sayılı Kanununla eklenen Geçici 10. madde ile yasal düzenlemeye bağlanmış; maddenin 1. fıkrasında bu hükümlülerin izin bitimini takip eden on beş gün içinde infaz işlemlerinin devam ettiği kurumlara dönmek zorunda olduğu, 2. fıkrasında ise bu hükümlülerin ilgili mevzuat uyarınca denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infazına 5 yıl ve daha az kalması halinde talep aranmaksızın denetimli serbestlik tedbirinden yararlanacağı belirtilerek denetimli serbestlik şartını sağlayan hükümlülerin yeniden ceza infaz kurumuna alınmadan denetimli serbestlik ile infazına olanak sağlanmıştır.

İtiraza konu 5275 sayılı Kanununun Geçici 10/4. maddesinde sevk edilen hükümlü, 31/07/2023 tarihinden önce hakkında denetimli serbestlik tedbiri ile infaz kararı verilmiş ve aynı Kanununun Geçici 9/5. maddesi gereği covid-19 izninden yararlanarak denetimli serbestlik işlemleri yönünden de izinli sayılan hükümlülerin, 31/07/2023 tarihinden sonra kalan cezalarını da yine herhangi bir yükümlülük olmadan geçirmeleri öngörülmüştür. Bu hüküm uyarınca 31/07/2023 tarihinden sonra denetimli serbestlik yükümlüleri bakımından ikili bir uygulama başlamıştır. Hükümlü şayet 31/07/2023 tarihinden önce denetimli serbestlik hakkını elde etmiş ve hakkında denetimli serbestlik ile infaz kararı verilmiş ise, 31/07/2023 tarihinden sonra da (koşullu salıverilinceye kadar) herhangi bir yükümlülük olmadan infaza devam edecek, şayet 5275 sayılı Kanununun Geçici 10/2. maddesi uyarınca 01/08/2023 tarihinden itibaren hakkında denetimli serbestlik tedbiri uygulanmış veya ceza infaz kurumuna bu tarihten sonra girdiği için 5275 sayılı Kanununun 105A maddesindeki genel hükümlere göre denetimli serbestliğe ayrılmış hükümlüler, koşullu salıverilme tarihine kadar olan süreyi yükümlülük altında geçirecektir. Bu ikili uygulamada belirleyici olan tek koşul, hükümlünün 31/07/2023 tarihinden önce denetimli serbestliğe ayrılıp ayrılmamasıdır. Suç tarihi, suç vasfı gibi hususlar önem taşımamaktadır. Örneğin; aynı mahkeme ilamında kasten yaralama suçundan hakkında 1 er yıl hapis cezası verilen 2 hükümlü olsun. Bunlardan ilki yasa yoluna başvurmadiği için cezası kesinleştiğinden 1 yıl hapis cezasının infazı için 30/07/2023 tarihinde ceza infaz kurumuna alınmış olsun. 1/2 koşullu salıverilme oranı uygulandığında koşullu salıverilme tarihine 6 ay kalmış olacak ve bu süre (105/A maddesinin 1. fıkrası) 1 yılın altında kaldığı için aynı gün denetimli serbestlik tedbiri ile tahliye edildiğinde Geçici 9/5. maddesi uyarınca covid-19

izninden yararlanacak ve Geçici 10/4. madde hükmüne göre de 31/07/2023 ten sonra koşullu salıverilmeye kadar bir yükümlülüğe tabi olmadan bu süreyi tamamlamış olacaktır. Diğer hükümlü ise kanun yoluna başvurduğu için cezası 31/07/2023 tarihinden sonra kesinleştiği için ceza infaz kurumuna 03/08/2023 tarihinde girmiş olsun. Bu hükümlü covid-19 izninin bitmesinden sonra infaz kurumuna alındığı için denetimli serbestlik ile tahliye olduğunda Geçici 10/4. madde hükmü uygulanmayacak ve kalan süreyi denetimli serbestlik yükümlülüğü (105A-5. madde uyarınca) altında geçirecektir.

Anayasa'nın 10. ve 36. maddesi yönünden:

Anayasa Mahkemesi kararlarında eşitlik ilkesinin anlam ve kapsamı ile ilgili temel ilkeler belirlenmiştir. Anayasa mahkemesine göre ; "Anayasa'nın anılan maddesinde belirtilen kanun önünde eşitlik ilkesi hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesini amacı aynı durumda bulunan kişilerin kanunlar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, kişilere ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak kanun karşısında eşitliğin ihlali yasaklanmıştır. Kanun önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez (AYM, E.2017/47, K.2017/84, 29/3/2017, § 18; E.2020/95, K.2022/3, 26/01/2022, § 25)"

Yukarıda verilen örnekte görüldüğü üzere, Geçici 10/4. madde hükmü, aynı konumda bulunan hükümlüleri, yalnızca ceza infaz kurumlarına giriş ve denetimli serbestliğe ayrılış tarihine göre bir ayrıma tabi tutmakta, ve bu düzenlemenin sonucu olarak, aynı konumda olan iki hükümlüden biri bir yükümlülük altında olmadan ve kontrolsüz bir şekilde toplum içinde infaz süresini tamamlarken, diğer hükümlü yükümlülüklerle tabi olup, bu yükümlülükleri ihlal ettiğinde 5275 sayılı Kanununun 1057A-6. maddesine göre açık ceza infaz kurumuna gönderilme yaptırımı ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu durum öncelikle Anayasanın 10. maddesinde düzenlenen eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmaktadır.

Kanun yoluna başvuru hakkını kullanmış olan hükümlülerin cezası daha sonra kesinleştiği için; bu hakkı kullanmış olmaları infaz rejiminde aleyhe sonuç doğurduğu için; itiraz konusu kural adil yargılama hakkının bir parçası olan hak arama hürriyetine de aykırılık teşkil etmektedir.

Anayasanın 2. maddesi yönünden:

Anayasanın 2. maddesinde hukuk devleti ilkesine yer verilmiştir. Anayasa mahkemesi içtihatlarında hukuk devleti; " eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuk kurallarıyla kendini bağlı sayan ve yargı denetimine açık olan devlettir." şeklinde tanımlanmaktadır.

Modern devlette cezalandırma tekeli münhasıran devlete ait olup, infaz hukuku bu yetkinin ne şekilde kullanılacağını, kişilerin bu süreçte hak ve yükümlülüklerini belirlemektedir. 5275 sayılı Kanununun "infazda temel amaç" başlıklı 3. maddesinde infaz hukukunun amaçlarından biri "hükümlünün yeniden sosyalleşmesini" sağlamak iken diğer bir amaç da " toplumu suça karşı korumak" olarak belirlenmiştir.

5275 sayılı Kanun'un 105/A maddesinde; hükümlülerin dış dünyaya uyumlarını sağlamak, aileleriyle bağlarını sürdürmelerini ve güçlendirmelerini temin etmek amacıyla açık ceza infaz kurumunda veya çocuk eğitim evinde bulunan ve koşullu salıverilmesine bir yıl veya daha az süre kalan iyi hâlli hükümlülerin talebi hâlinde, cezalarının koşullu salıverilme tarihine kadar olan kısmının denetimli serbestlik tedbiri uygulanmak suretiyle infaz edilebilmesine yönelik bir infaz rejimi öngörülmektedir. Dolayısıyla denetimli serbestlik suretiyle hapis cezasının infazı, özgürlüğü bağlayıcı cezanın kanunlarla belirlenecek alt sınırının infaz kurumunda geçirilmesi koşuluyla suçlunun kişiliğindeki gelişmeleri gözlemleyerek cezasının koşullu salıverilmeden önceki bir yılını dışarıda geçirmesini sağlayan bir sistemdir. (AYM 2020/53 E- 2021/55 K, paragraf 144)

Anayasa Mahkemesi kararında da belirtildiği üzere; denetimli serbestlik tedbiri uygulanması ile hükmün infazı sona ermemekte, yalnızca hükümlünün durumuna göre koşullu salıverilme tarihinden daha önceki bir tarihte ceza infaz kurumundan tahliye edilerek infaza toplum içinde devam edilmektedir. Kanunkoyucu 105A maddesinin 5. fıkrasında denetimli serbestlik tedbiri uygulanan hükümlülerin toplum içinde denetimsiz şekilde bırakılmalarına izin vermemiş ve bu hükümlüler hakkında yükümlülük yüklenmesini öngörmüştür. Bu yükümlülüklerin belirlenmesi ise takdire bırakılmamış, risk ve ihtiyaç durumu göz önüne alınmak suretiyle zorunlu tutulmuştur.

Denetimli serbestlik tedbiri infaz sürecinin bir parçası olup hükümlünün toplum içinde denetimsiz şekilde bırakılması anlamına gelmemektedir.

Covid-19 salgın sürecinde salgının yayılmasını önlemek için gerek açık ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülerin izne gönderilmesi gerekse denetimli serbestlik tedbirinden yararlanan hükümlülerin bu süreçte izinli sayılmaları, zorunlu bir ihtiyaca karşılık olarak uygulanmış tedbirler olsa da, salgının sona ermesi nedeniyle 31/07/2023 tarihinde sona eren bu izinden sonra dahi hükümlülerin denetimsiz ve yükümlülüksüz olarak toplum içinde bırakılmaları için bir sebep bulunmamaktadır. Böyle bir uygulama toplumun suça karşı korunması amacına aykırı olacağı gibi, hukuk devleti ilkesine de aykırılık oluşturacaktır.

İş bu sebepler ve Yüksek Mahkemenizin re'sen göz önüne alacağı diğer sebeplere binaen; 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanuna 7456 sayılı Kanunun 15. maddesiyle eklenen Geçici 10. maddenin 4. fıkrasının iptaline karar verilmesi, Anayasanın 152. ve 6216 sayılı Kanununun 40. maddeleri uyarınca Yüksek Mahkemenizden arz ve talep olunur.”